

งานวิจัยชี้ชัด ขยายเวลาเปิดผับ บาร์ สถานบันเทิง เพิ่มการดื่ม แะ!! รัฐควรพิจารณาต้นกุนที่เกดขึ้นต่อสังคมอย่างจริงจัง

หัวหน้าทีมนักวิจัยโครงการ การประเมินผลทางเศรษฐกิจ สุขภาพ และสังคม หากมีการอนุญาตให้ผู้ผลิตรายย่อยสามารถผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ หากมีการยกเลิกการกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และหากมีการกำหนดพื้นที่พิเศษเพื่อยขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน

การกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการขยายเวลาเปิดผับ บาร์ สถานบันเทิงในพื้นที่พิเศษ สำหรับการท่องเที่ยวข้ามพรมแดน

ก่อนอื่นต้องถามว่า “เศรษฐกิจยามราตรี” หมายความว่า อย่างไร และมีผลดีผลเสียอย่างไร

เศรษฐกิจยามราตรี หมายถึง กิจกรรมทางสังคม วัฒนธรรมและการผลิตที่ถูกดำเนินการในช่วงเวลากลางคืน ซึ่งเริ่มจากเวลา 18.00 น. ถึงเวลา 6.00 น. ในเช้าวันถัดไป

ผลกระทบในเชิงบวกที่มาจากการพัฒนาเศรษฐกิจยามราตรี ได้แก่ การเพิ่มผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการจ้างงาน การพัฒนาพื้นที่เมือง การกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ รวมไปถึงการกระตุ้น

ให้เกิดการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวและขยายระยะเวลาในการค้างแรมในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเศรษฐกิจยามราตรีก็มีผลกระทบด้านลบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ การที่แนวโน้มของเศรษฐกิจในพื้นที่จะถูกพัฒนาให้ขึ้นอยู่กับธุรกิจด้านการบริการและการท่องเที่ยว การใช้งานพื้นที่อย่างต่อเนื่องจะส่งผลกระทบต่อ การเสื่อมถอยของสภาพแวดล้อม และเกิดมลภาวะทั้งในด้านอากาศ ด้านเสียง และด้านน้ำ และยังอาจจะส่งผลกระทบต่อค่าครองชีพที่สูงขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในชุมชน

“

นอกจากนี้ การดื่มสุร่าจำนวนมากทั้งของนักท่องเที่ยวดังกล่าวและคนในเมืองนั้นที่มาพบปะสังสรรค์ในสถานบันเทิง ก็อาจเป็นผลให้เกิดเหตุการณ์รุนแรงที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายในช่วงที่เมา หรืออุบัติเหตุจากรถจากการขับรถหลังจากดื่มสุรา

การท่องเที่ยวกับการดื่มสุราสัมพันธ์กันอย่างไร

การท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาอย่างยาวนาน ตัวอย่างเช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (CULTURAL TOURISM) การบริโภคอาหารและเครื่องดื่มซึ่งรวมถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อาจเป็นแนวทางหนึ่งที่นักท่องเที่ยวใช้ในการเข้าถึง หรือได้รับประสบการณ์จากการมาเยี่ยมชมพื้นที่นั้นๆ เพราะอาหารและเครื่องดื่มถือเป็นแนวทางหนึ่งในการแสดงเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้นต่อนักท่องเที่ยว ส่วนการท่องเที่ยวเชิงสังสรรค์ (PARTY TOURISM) นั้นมีความเกี่ยวพันอย่างสูงกับพฤติกรรมการดื่มที่สูงเกินปกติที่เรียกว่า 'BINGE DRINKING' หรือการดื่มสุร่าอย่างหนักภายในช่วงเวลาอันสั้น (เมาแบบหัวราน้ำ) ซึ่งส่วนใหญ่การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้จะเกิดจากการรวมกลุ่มกันของเพื่อนหรือครอบครัว เพื่อการสังสรรค์หรือเฉลิมฉลองแบบสุดโต่ง ในพื้นที่ที่ไม่ใช่พื้นที่ในชีวิตประจำวันของพวกเขา การท่องเที่ยวประเภทนี้จึงมักสร้างผลกระทบทางลบให้กับทั้งตัวของนักท่องเที่ยวเองและต่อตัวของเจ้าของพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นในด้านของอุบัติเหตุและการทำผิดกฎหมายรูปแบบต่างๆ

การเข้ามาของนักท่องเที่ยวมีผลต่อพฤติกรรม การดื่มสุร่าของคนในพื้นที่อย่างไร

การเข้ามาของการท่องเที่ยวมักจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริโภคแอลกอฮอล์ของคนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของเงื่อนไขในการดื่มหรือประเภทของเครื่องดื่ม เนื่องจากการท่องเที่ยวในมุมมองหนึ่งนั้น คือ การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างเจ้าบ้านและผู้มาเยี่ยมชมเยือน จึงมีโอกาที่พฤติกรรมการดื่มของนักท่องเที่ยวจะถูกลอกเลียนแบบโดยคนในพื้นที่ ตัวอย่างเช่น ในพื้นที่เมืองท่องเที่ยวแห่งหนึ่งในประเทศกรีซชื่อว่า ARACHOVA การท่องเที่ยวมีส่วนเปลี่ยนแปลงรูปแบบของพฤติกรรมการดื่มของคนท้องถิ่น จากเดิมที่คนในพื้นที่มักดื่มเพียงไวน์ แต่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาทำให้มีการพัฒนารูปแบบของการดื่มแบบใหม่ขึ้นโดยเฉพาะเบียร์ ซึ่งสามารถสังเกตได้จาก จำนวนของสถานบริการและร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เพิ่มขึ้นมาก และจำนวนบาร์สำหรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ยังมีส่วนทำให้กลุ่มผู้หญิงอายุน้อยในท้องถิ่นมีโอกาสดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะเพิ่มขึ้นด้วย

งานวิจัยของอาจารย์กำกัโหน และศึกษาจากไครบ่าง

การศึกษานี้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ จำนวน 1,200 ตัวอย่าง แยกเป็นชาวไทย 900 คน และชาวต่างประเทศ 300 คน จากสี่พื้นที่พิเศษได้แก่ ถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานคร, WALKING STREET พัทยา จ.ชลบุรี, หาดป่าตอง จ.ภูเก็ต, และหาดเจวง อ.สมุย จ.สุราษฎร์ธานี โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามจากสถานการณ์สมมุติว่า เขากำลังดื่มสุร่าอยู่ในสถานบันเทิงในบริเวณเขตท่องเที่ยวพิเศษในช่วงเวลาปกติ กับสถานการณ์ที่ดื่มได้หลังเวลา 24 น. โดยกำหนดราคาเครื่องดื่มที่หลากหลาย รวมทั้งสอบถามพฤติกรรมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ตอบแบบสอบถามด้วย

เราทำการศึกษาในช่วงต้นปี พ.ศ. 2566 นี้เอง ในจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ร่วมในการศึกษาร้อยละ 57 เป็นผู้ชาย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61) อายุระหว่าง 25 – 44 ปี สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ก็เป็นเพศชาย (ร้อยละ 69.34) เช่นกัน ประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49.63) มีอายุระหว่าง 25 – 44 ปี เป็นนักท่องเที่ยวชาวยุโรปร้อยละ 63 และเป็นนักท่องเที่ยวชาวเอเชียร้อยละ 23 ในจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาตินี้ร้อยละ 43.8 เป็นการท่องเที่ยวกับครอบครัว และร้อยละ 36.86 เป็นการท่องเที่ยวกับเพื่อน และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66) เคยมาเที่ยวประเทศไทยแล้ว

จากงานวิจัยของอาจารย์ การได้มาดื่มสุราในพื้นที่ท่องเที่ยวยามค่ำคืนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการมาท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติหรือไม่

จากที่เราสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวต่างชาติพบว่า เพียงร้อยละ 32.12 เท่านั้นที่มีความเห็นว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่พิเศษเป็นปัจจัยให้มาท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าว ในขณะที่ร้อยละ 84.31 ไม่ได้คิดว่าการขยายเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวประเทศไทย

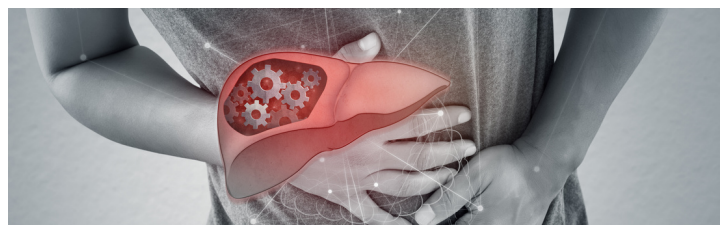

หากเพิ่มชั่วโมงการเปิดสถานบันเทิง ผับ บาร์ และขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลังเที่ยงคืนในพื้นที่ท่องเที่ยวพิเศษจะเพิ่มการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติหรือไม่

ในการศึกษาของเรา พบว่า หากอนุญาตให้สถานบันเทิงเปิดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นได้จากเวลา 24.00 น. จะส่งผลให้การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น แต่ผลดังกล่าวจะลดลงเมื่อราคาเครื่องดื่มปรับตัวสูงขึ้น เช่น หากเครื่องดื่มราคา 70 บาทต่อหน่วยดื่มมาตรฐาน (ซึ่งเทียบเท่ากับเบียร์ขวดเล็กหนึ่งขวด) การเปิดเพิ่มขึ้นหนึ่งชั่วโมงจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศดื่มเพิ่มขึ้น 0.449 และ 0.562 หน่วยดื่มมาตรฐาน แต่ถ้าเครื่องดื่มฯ ราคา 160 บาทต่อหนึ่งหน่วยดื่มมาตรฐาน ปริมาณการดื่มจะลดลงเหลือ 0.277 และ 0.253 หน่วยต่อชั่วโมงที่เพิ่มขึ้น โดยรวม หากกำหนดให้ราคาเครื่องดื่มต่อหน่วยมาตรฐานเท่ากับ 70 บาท และขยายเวลาเปิดสถานบันเทิงจนถึง 4.00 น.ของวันรุ่งขึ้น นักท่องเที่ยวชาวไทยจะดื่มเพิ่มขึ้น 1.796 หน่วยดื่มมาตรฐาน ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติจะดื่มเพิ่มขึ้น 2.248 หน่วยดื่มมาตรฐานต่อคืน คิดเป็น ปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ที่เพิ่มขึ้นต่อปีเท่ากับ 117,990 ลิตรสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย และ 516,021 ลิตรสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ถ้ามีการดื่มสุราเพิ่มขึ้นมากเช่นนี้จะทำให้เกิดผลกระทบทางสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคมอย่างไรบ้าง

เราก็คงทราบกันดีอยู่แล้วว่า การดื่มสุราจะส่งผลเสียต่อสุขภาพของตัวผู้ดื่ม โดยอาจทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บนานาชนิด การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจร หรืออุบัติเหตุชนิดอื่น จนทำให้ต้องได้รับการรักษาในโรงพยาบาล ขาดงาน หรืออาจจะพิการจนไม่สามารถทำงานต่อไปได้ หรือตายก่อนวัยอันสมควร ซึ่งผลกระทบเหล่านี้ อาจะเกิดกับผู้อื่นด้วย เช่น ผู้ที่ถูกรถชนในกรณีที่ผู้ขับขี่ดื่มสุรา เพื่อนร่วมงานที่ต้องมาทำงานแทนในกรณีที่ผู้ดื่มสุราขาดงานหรือทำงานไม่มีประสิทธิภาพ หรือคนในครอบครัวที่ต้องหยุดงานเพื่อมาดูแลผู้ป่วยจากโรคที่สัมพันธ์กับการดื่มสุรา ผลกระทบเหล่านี้ ในทางเศรษฐศาสตร์ เราสามารถตีค่าออกมาเป็นตัวเงินได้ โดยเรามองว่า ผลกระทบเหล่านี้เป็นมูลค่าความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับสังคมไทย ซึ่งรองศาสตราจารย์ ดร. ญ.มนตร์ตม์ ถาวรเจริญทรัพย์ จากคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ประเมินความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปี พ.ศ. 2564 เอาไว้ โดยครอบคลุม ความสูญเสียทางตรง ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการฟ้องร้องดำเนินคดี และมูลค่าของทรัพย์สินเสียหายจากอุบัติเหตุจราจรทางบก และความสูญเสียทางอ้อม ได้แก่ มูลค่าที่เกิดจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร และการขาดงานเพื่อมารับการรักษาที่โรงพยาบาลได้เท่ากับ 165,450.45 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1.02 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ เราก็เอาตัวเลขอันนี้ของอาจารย์มนตร์ตม์มาเป็นฐานในการคำนวณเบื้องต้นว่า ถ้ามีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติดื่มสุราเพิ่มขึ้นเฉพาะในพื้นที่พิเศษที่อนุญาตให้เปิดสถานบันเทิงและขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้หลังเที่ยงคืนจะเกิดความสูญเสียต่อสังคมเพิ่มมากขึ้นอีกเท่าไร ทางที่มิวิจัยพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวยามค่ำคืนในสี่พื้นที่พิเศษนี้ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดื่มของนักท่องเที่ยวเหล่านี้ พบว่า ความสูญเสียทางสุขภาพและสังคมจะเพิ่มขึ้นอีก 258.37 ล้านบาทต่อปี ซึ่งจัดว่า เป็นการสูญเสียทางเศรษฐกิจที่สูงมาก แต่เป็นการสูญเสียที่เราสามารถที่จะป้องกันไม่ให้นมันเกิดขึ้นได้ หากรัฐมีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจด้านอื่นที่เหมาะสม

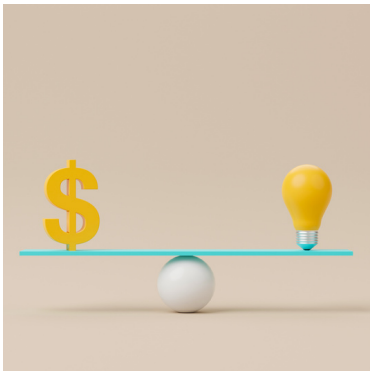

จากผลการวิจัยนี้ อาจารย์และคณะมีข้อเสนอแนะอะไรบ้างต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่พิเศษเหล่านี้

โดยสรุปจากงานวิจัยของเรา การขยายเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ท่องเที่ยวพิเศษ ส่งผลให้ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่เหล่านี้เพิ่มขึ้น ถ้าคิดง่าย ๆ ว่า ถ้าปริมาณการดื่มเพิ่มขึ้น ปริมาณการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็จะเพิ่มขึ้นเช่นกัน ถ้าสมมติว่า ราคาขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยเท่ากับ 70 บาทต่อหน่วยมาตรฐาน การขยายเวลาเปิดสถานบริการหลังเที่ยงคืนอีกสี่ชั่วโมงต่อคืน ยอดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเพิ่มขึ้นเท่ากับ 3,698 ล้านบาทต่อปี อย่างไรก็ตาม ต้องไม่ลืมว่า ยอดขายดังกล่าวนี้ยังไม่หักเงินลงทุน เช่น ค่าซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาให้บริการ ค่าแรงงาน ค่าสร้างและดูแลจัดการสถานที่ และภาษี เป็นต้น ดังนั้น รายได้หรือผลตอบแทนที่ผู้ประกอบการธุรกิจสถานบันเทิงในพื้นที่พิเศษจะได้รับจริง ๆ อาจจะไม่ถึงครึ่งหนึ่งของมูลค่ายอดขายนี้ และต้องมองด้วยว่า รายได้เหล่านี้เป็นผลประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการ คนทำงานในสถานบันเทิง ผู้ผลิต ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือคนกลุ่มเล็ก ๆ เท่านั้น ในขณะที่ความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากการเจ็บป่วยและตายที่กล่าวมาข้างต้นเกิดขึ้นกับคนกลุ่มใหญ่ทั้งผู้ดื่มและไม่ดื่มสุรา ซึ่งรัฐและสังคมต้องเป็นผู้แบกรับทั้งหมด

หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องการลดปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากการขยายเวลาเปิดสถานบริการ ก็สามารถทำได้โดยใช้มาตรการด้านภาษีทำให้ราคาขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น ซึ่งก็ทำให้รัฐมีรายได้มากขึ้น และสามารถใช้ภาษีที่เก็บได้นี้ไปใช้ในการบรรเทาปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้บริโภคในพื้นที่พิเศษส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งมักเดินทางโดยการเดินทางสาธารณะ การปรับปรุงระบบการเดินทางสาธารณะให้สะดวกน่าจะช่วยลดต้นทุนด้านอุบัติเหตุและค่ารักษาพยาบาล

นอกจากนี้ เรายังอาจจะกระตุ้นเศรษฐกิจยามราตรีด้วยกิจกรรมอื่น ๆ ก็ได้ เช่น กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม กีฬา และการพักผ่อนหย่อนใจ ตัวอย่างเช่น ในนครนิวยอร์ก การกระตุ้นเศรษฐกิจยามราตรีก็จะรวมถึง การเปิดหอศิลป์ (ART GALLERY) พิพิธภัณฑสถาน พื้นที่สำหรับการจัดการแสดงสด (LIVE PERFORMING ARTS SPACES) โรงภาพยนตร์ โรงละคร ศูนย์การค้า และสวนสนุก ไปด้วย ซึ่งเป็นภาคธุรกิจขนาดใหญ่ที่ทำให้เกิดการจ้างงาน และรายได้ให้กับพื้นที่ท่องเที่ยวมหาศาลโดยไม่ต้องมีการดื่มสุรา

จากการสัมภาษณ์นักวิจัยข้างต้น

การกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการขยายเวลาเปิดผับ บาร์ สถานบันเทิงในพื้นที่พิเศษสำหรับการท่องเที่ยวยามค่ำคั้นนั้น คุ้มค่าแล้วจริงๆ หรือ ? ยังมีวิธีการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ดีกว่านี้หรือไม่ ?

เอกสารอ้างอิง

BELL D. DESTINATION DRINKING: TOWARD A RESEARCH AGENDA ON ALCOTOURISM. DRUGS: EDUCATION, PREVENTION AND POLICY. 2008;15(3):291-304.

MOORE RS. GENDER AND ALCOHOL USE IN A GREEK TOURIST TOWN. ANNALS OF TOURISM RESEARCH. 1995;22(2):300-13.

TUONG N.T. DEVELOPING NIGHT-TIME ECONOMY: INTERNATIONAL EXPERIENCE AND POLICY IMPLICATIONS FOR DA NANG CITY, VIETNAME. JOURNAL OF LANGUAGE AND LINGUISTIC STUDIES. 2022;18(1):1157-80.

เฉลิมพงษ์ คงเจริญ, สุภาพล จงวิไลเกษม, เฉลิมภัทร พงศ์อาจารย์, อีวา ไอยรากาญจนกุล. การประเมินผลทางเศรษฐกิจ สุขภาพ และสังคม หากมีการอนุญาตให้ผู้ผลิตรายย่อยสามารถผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ หากมีการยกเลิกการกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และหากมีการกำหนดพื้นที่พิเศษเพื่อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับการท่องเที่ยวยามค่ำคั้น. สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2023.

NYC'S NIGHTLIFE ECONOMY: IMPACT, ASSETS, AND OPPORTUNITIES.

[HTTPS://WWW.NYC.GOV/ASSETS/MOME/PDF/NYC_NIGHTLIFE_ECONOMIC_IMPACT_REPORT_2019_DIGITAL.PDF](https://www.nyc.gov/assets/mome/pdf/nyc_nightlife_economic_impact_report_2019_digital.pdf)